

OBSAH

Předmluva	XI
Úvod a poděkování	XIII

ČÁST 1 PŘEHLED VÝVOJE ANATOMICKÉHO POZNÁNÍ

Vývoj anatomického poznání	2	Začátek 19. století a první představy o vývoji druhů	18
<i>Radomír Čihák</i>		Darwinova teorie a její zastánci	19
Makroskopická anatomie	2	Fylembryogeneze	20
Starověk	2	Srovnávací anatomie ve 20. století	20
Středověk	3	Embryologie	20
Arabské lékařství	3	Základní poznatky	20
Vznik univerzit a lékařských fakult	3	Nauka o preformaci	21
Předchůdci Vesaliovi	4	Poznání epigeneze	22
Andreas Vesalius a jeho současníci v 16. století	5	Formální a kauzální morfogeneze a základy experimentální embryologie	22
Rozvoj anatomie v 17. a 18. století, některé její objevy a významné osobnosti	7	Vitalismus a neovitalismus	23
Vývoj anatomie v 19. století	10	Rozvoj experimentální embryologie koncem 19. století a ve 20. století	24
Anatomie na konci 19. století a ve 20. století ..	12	Teratologie	25
Mikroskopická anatomie	13	Molekulární biologie v embryologii	25
První objevy pomocí mikroskopu	13		
Rozvoj mikroskopického poznání v 18. a 19. století a vznik buněčné teorie	14	Andreas Vesalius, jeho předchůdci a bezprostřední následovníci	29
Mikroskopické poznání ve druhé polovině 19. století a ve 20. století	14	<i>Jakub Žytek</i>	
Srovnávací anatomie	14	Antická anatomie	30
Starověk a středověk	14	Anatomie ve středověku	31
Srovnávací anatomie v 16. století	15	Renesanční anatomie před Vesaliem	32
Zoologická systematika v 17. a 18. století na základě znalosti stavby živočichů	15	Andreas Vesalius: jeho život a dílo	33
George de Cuvier a jeho doba	16	Anatomie po Vesaliovi	37
Vznik naturfilosofie a idealistická morfologie	16		
Pozitiva idealistické morfologie	18	Učebnice největšího středověkého anatoma na pražském vysokém učení	41
		<i>Milada Říhová</i>	

ČÁST 2 OHLAS VESALIA V ČESKÝCH ZEMÍCH

Adam Zalužanský ze Zalužan: Řeč pro anatomii a obnovu veškerého lékařského studia ve slavném Království českém	44	Snahy o obnovení studia medicíny na pražské univerzitě v 16. století	44
<i>Bohdana Divišová</i>		Adam Zalužanský ze Zalužan: Oratio pro anatomia et instavratione totivs stvdii medici in inclyto regno Bohemiae	48

Jesseniova kniha o pražské pitvě	56	Raná vyobrazení anatomické pitvy	
<i>Josef Stingl</i>		v Čechách	61
Jesseniov popis pražské pitvy	57	<i>Karel Černý</i>	
Traktát o kostech	58		
Současný pohled na Jesseniovy			
anatomické názory	59		

ČÁST 3 STUDIUM ANATOMIE V PRAZE

Anatomie a histologie na pražských lékařských fakultách od poloviny 17. století do roku 1945	76	Portréty pražských anatomů 19. století	88
<i>Ludmila Hlaváčková</i>		<i>Olga Procházková</i>	
Od poloviny 17. století do josefínských reforem	77	Josef Rottenberger	88
Od josefínských reforem do revolučních let 1848/1849	78	Josef Antonín Oechy	89
Od roku 1848/1849 do rozdělení fakulty v roce 1883	80	Johann Georg Ilg	89
Anatomie na české lékařské fakultě od jejího vzniku v roce 1883 do roku 1918	82	Vincenc Alexander Bochdalek	89
Anatomie v samostatném státě v letech 1918–1939	83	Josef Hyrtl	91
Anatomický ústav za války	84	Václav Staněk	93
Anatomie na německé lékařské fakultě v letech 1883–1945	84	Historie pražského anatomického muzea	96
Histologie	84	<i>Ondřej Naňka</i>	
		Anatomický preparát a jeho proměny během času (až po plastinaci)	100
		<i>Pavel Šnajdr</i>	
		Historie pražské anatomické ilustrace	107
		<i>Miloš Grim</i>	

ČÁST 4 OSOBNOSTI PRAŽSKÉ MORFOLOGIE 19. A 20. STOLETÍ

Jan Evangelista Purkyně – historie tří objevů na poli morfologie	118	František Karel Studnička	139
<i>Pavel Čech</i>		<i>Rastislav Druga</i>	
Purkyňův (zárodečný) měchýřek	119	Karel Weigner	147
Purkyňova vlákna	120	<i>Oldřich Eliška</i>	
Purkyňovy buňky	122	Ladislav Borovanský – poznámky k výzkumným úkolům morfologickým	151
Václav Leopold Gruber	127	<i>Miloš Grim</i>	
<i>Ondřej Naňka</i>		Významní antropologové	154
Jan Janošík	131	<i>Petr Velemínský, Vítězslav Kuželka</i>	
<i>Petr Hach</i>		Jindřich Matiegka	155
Alfred Kohn	134	Aleš Hrdlička	157
<i>Ondřej Naňka, Miloš Grim</i>		Emanuel Vlček	157

ČÁST 5

SOUČASNÁ MORFOLOGIE NA LÉKAŘSKÝCH FAKULTÁCH V ČESKÉ REPUBLICE

Česká anatomická společnost – historie a současnost	162	Publikační aktivity a citační ohlasy pracovníků Anatomického ústavu 1. LF UK	185
<i>Hana Břichová</i>		<i>Veronika Nemravová, Ondřej Naňka</i>	
Problematika anatomického názvosloví	169	Nejčastěji citované práce v letech 1970–2013	186
<i>Pavel Nečas</i>		Přehled monografií, učebnic, skript a patentů v letech 2013–1991	189
Historie latinského anatomického názvosloví ..	169	Významná odvětví výzkumu v Anatomickém ústavu 1. LF UK	191
Latinské anatomické nomenklatury	170	Neuroanatomie	191
Historie českého anatomického názvosloví do roku 1948	171	<i>Rastislav Druga</i>	
Vývoj českého anatomického názvosloví po roce 1948	172	Experimentální teratologie	196
Slovník Jaroslava Fleischmanna a Rudolfa Lince	172	<i>Miroslav Peterka</i>	
Slovník Josefa Zrzavého	173	Pohybový aparát a jeho vývoj	199
Slovníky Jana Kábrta	173	<i>Radomír Čihák, Miloš Grim</i>	
Současné tendence v českém anatomickém názvosloví	173	Experimentální morfologie cévního systému	205
Poznámka k užití anatomických názvů v soudnělékařské praxi	174	<i>David Sedmera, Václav Seichert</i>	
1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze	177	Klinická anatomie	207
Anatomický ústav 1. LF UK	177	<i>Ondřej Naňka</i>	
Historie a současnost Anatomického ústavu 1. LF UK	177	Laboratoř molekulární embryologie	211
<i>Karel Smetana ml.</i>		<i>Miloš Grim</i>	
Pregraduální výuka	177	Laboratoř glykobiologie	217
Vybavení ústavu pro pregraduální výuku	177	<i>Karel Smetana ml.</i>	
Postgraduální výuka	178	Ústav histologie a embryologie 1. LF UK	220
Kursy pro klinické lékaře	178	<i>Tomáš Kučera, Petr Hach</i>	
Registr dárců těl	179	Vybavení pracoviště	221
Věda v Anatomickém ústavu 1. LF UK	179	Současný rozsah výuky	222
Muzeum srovnávací anatomie	180	Tradiční a současné vědecké zaměření	222
Lidé pracující v Anatomickém ústavu 1. LF UK	180	2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze	224
Financování provozu ústavu	181	Anatomický ústav 2. LF UK	224
Dnešní výuka anatomie na 1. LF UK	182	<i>Rastislav Druga</i>	
Současný rozsah anatomie	182	Ústav histologie a embryologie 2. LF UK	226
<i>Miloš Grim</i>		<i>Luděk Vajner</i>	
Funkčně a klinicky orientovaná výuka anatomie	182	3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze	228
<i>Karel Smetana ml.</i>		Ústav anatomie 3. LF UK	228
		<i>Petr Zach, Josef Stingl</i>	
		Ústav histologie a embryologie 3. LF UK	231
		<i>Josef Stingl, Eva Maňáková, Lucie Hubičková</i>	

Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové	235	Anatomie v Brně před založením lékařské fakulty	246
Ústav anatomie a Ústav histologie a embryologie LF UK v Hradci Králové	235	Anatomie v Brně po založení lékařské fakulty	247
<i>Dáša Sližová, Jaroslav Mokrý</i>		Ústav histologie a embryologie LF MU v Brně	248
Ústav anatomie	235		
Ústav histologie a embryologie	237		
Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Plzni	240	Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci	251
Ústav anatomie LF UK v Plzni	240	Historie a současnost ústavu (a katedry) anatomie LF UP v Olomouci	251
<i>Pavel Fiala</i>		<i>Stanislav Laichman</i>	
Ústav histologie a embryologie LF UK v Plzni ..	243	Lékařská fakulta Ostravské univerzity v Ostravě	259
<i>Milena Králíčková, Jitka Kočová</i>		Historie a současnost Lékařské fakulty a Ústavu anatomie LF OU v Ostravě	259
 		<i>František Dorko</i>	
Lékařská fakulta Masarykovy univerzity v Brně	246	Historie Lékařské fakulty OU	259
Historie a současnost morfolgie na LF MU v Brně	246	Historie Ústavu anatomie LF OU	260
<i>Petr Dubový, Svatopluk Čech, Lubomír Páč</i>			
Jmenný rejstřík	265		
Souhrn	271		
Summary	272		